

Секція 3. Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

Проценко В. С.
студентка 6-го курсу
заочної форми навчання
спеціальності «Облік і оподаткування»;
Науковий керівник:
д.е.н., професор, перший проректор НАСООА
Редько О.Ю.
Національна академія статистики, обліку та аудиту

**АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У КРАЇНАХ
АНГЛОСАКСОНСЬКОЇ МОДЕЛІ ОБЛІКУ**

Актуальність теми полягає в тому, що сучасні моделі податкових систем країн світу складаються із багатьох податків, чільне місце серед яких займає ПДВ. Західні країни мають значно більший, ніж Україна, досвід оподаткування ПДВ та сформовані, апробовані часом, дієві методичні підходи до бухгалтерського обліку та відображення у звітності розрахунків за цим податком. Тому актуальним є вивчення зарубіжного досвіду порядку оподаткування ПДВ, а також відображення розрахунків за цим податком в системі бухгалтерського обліку з метою визначення особливостей, які можуть бути корисними для розвитку вітчизняних підходів для покращання практики справляння ПДВ в Україні.

Проте в кожній країні порядок оподаткування та бухгалтерський облік податкових розрахунків суттєво різняться через існування власної історії, культурних цінностей, впливу релігії, податкової системи, традицій та інших факторів. В кожній країні функціонує власна податкова система та система бухгалтерського обліку, що ускладнює процес їх групування та класифікації за спорідненими ознаками задля надання їм якісної характеристики та порівняння стосовно оподаткування ПДВ.

Питання адміністрування податку на додану вартість у країнах англосаксонської моделі обліку досліджували такі вітчизняні науковці, як: В. Д. Волканов [1], К. К. Уллубієва [2], М.М. Шигун [3] та інші.

М.М. Шигун зазначає, що однією з проблем класифікації національних систем бухгалтерського обліку є вибір ознаки класифікації: "...існуючі розподіли країн на групи враховують різні типи ознак, які яскраво характеризують кожну групу, але разом з тим не є між собою рівноправними з точки зору їх дуального протиставлення в межах наукової класифікації" [3, с. 286]. Таке твердження стосується також класифікації податкових систем.

Проведений аналіз підходів [2, 3] до класифікації моделей податкових систем та моделей бухгалтерського обліку дозволив виявити їх загальноприйнятий поділ за суб'єктивно-географічною ознакою (рис. 1), який був покладений в основу подальшого дослідження.

XVII Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Таким чином, згідно моделі податкових систем та бухгалтерського обліку мають спільні зони поширення. Оскільки бухгалтерський облік – це система, що дозволяє отримати інформацію про діяльність підприємства як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам (державі зокрема), дійшли висновку, що модель побудови податкової системи в країні впливає на макромодель бухгалтерського обліку, особливо в частині оподаткування. Дослідження світового досвіду бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ здійснювалось на базі 12 країн.

У Великобританії ПДВ справляється з 1973 р. Введення цього податку пов'язане із вступом Великобританії до Європейського Союзу. Основним документом, що регулює механізм оподаткування ПДВ, є Директива Ради 2006/112/ЄС, а також листи й укази Міністерств та інших відомств, які мають юридичну силу. При введенні ПДВ його стандартна ставка складала 10 %, проте вона декілька разів переглядалася залежно від економічної ситуації в країні, що особливо яскраво спостерігається в останні десятиріччя [4].

Таким чином, уряд використовує ПДВ як інструмент управління макроекономічними параметрами, а також як стимулюючий фактор (у період кризи задля зменшення фіскального навантаження на споживачів та господарюючих суб'єктів ставку ПДВ було зменшено, а під час економічного підйому – підвищено).

В Австралії ПДВ було введено у 2000 році на заміну існуючого податку з продажу. Введення ПДВ дозволило розширити базу оподаткування шляхом включення до оподаткування послуг. Ставка ПДВ становить 10 %. Австралійські підприємства повинні зареєструватися платниками ПДВ і отримати так званий бізнес-номер. Підприємство підлягає обов'язковій реєстрації, якщо виконується одна з умов: підприємство надає послуги з перевезення; річний оборот перевищує 75 000 австралійських доларів [5].

В Ізраїлі в останні роки посилено вимоги до обліку податкових розрахунків у зв'язку зі значними фінансовими махінаціями. Безпосередньо до відображення розрахунків за ПДВ на рахунках бухгалтерського обліку не висувається жорстких вимог, проте процес звітування щодо ПДВ достатньо урегульований [6].

Отже, проведений порівняльний аналіз організаційних та облікових аспектів справляння ПДВ у країнах англосаксонської моделі побудови податкової системи та англо-американської моделі бухгалтерського обліку на прикладі Великої Британії, Австралії та Ізраїлю показав, що в цих країнах справляння ПДВ регулюється окремим від інших податків нормативним документом. В частині бухгалтерського обліку підприємствам надано досить широкі можливості для здійснення податкового менеджменту та реалізації податкової політики через можливість обрання найбільш зручного методу обліку ПДВ. Оскільки в країнах англо-американської моделі відсутній єдиний план рахунків господарських операцій, підприємствам надано можливість

Секція 3. Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

організувати процес відображення на рахунках бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ найбільш зручним для себе чином.

Список використаних джерел

1. Волканов В.Д. Механізм справляння податку на додану вартість в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. за спец. 08.04.01 “Фінанси, грошовий обіг і кредит” / Валентин Дмитрович Волканов. – Одеса, 2006. – 22 с.

2. Уллубієва К.К. Бухгалтерський облік податкових розрахунків: термінологічні проблеми / К.К. Уллубієва // Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: зб. тез доп. на Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів, 3 груд. 2016 р., м. Луцьк / Луцький нац. техн. ун-т, Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України. – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2016. – С. 548-549.

3. Шигун М.М. Розвиток моделювання системи бухгалтерського обліку: теорія і методологія: монографія / Марія Михайлівна Шигун. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 632 с.

4. Statement of Standard Accounting Practice – SSAP 5 Accounting for Value Added Tax, April 1974 [Електронний ресурс] / The Financial Reporting Council [Офіційний веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.frc.org.uk/asb/technical/standards/pub0398.html>

5. Cleary B. Small Business Tax Concessions Guide / Biti Cleary, McCouat Peters. – [2nd edition]. – Canberra: CCH Australia Limited, 2010. – 465 p.

6. A Revolution in Value Added Tax [Електронний ресурс] / Israel Tax Authority. – Tel Aviv: The State of Israel Ministry of Finance, 2009. – 15 p. – Режим доступу: http://www.itdweb.org/documents/A_revolution_of_Value_Added_Tax.pdf